WAARDESTELLING

Voormalige scheepswerf Schouten
Hellingstraat 30-32, Muiden (Gem. Gooise Meren)

Uitgevoerd door:
De Onderste Steen
Broerdijk 15
6523 GM Nijmegen
tel. 024-6635956 / 06-28321525
info@onderstesteen.com
www.onderstesteen.com

In opdracht van:

erfgoedvereniging HEEMSCHUT

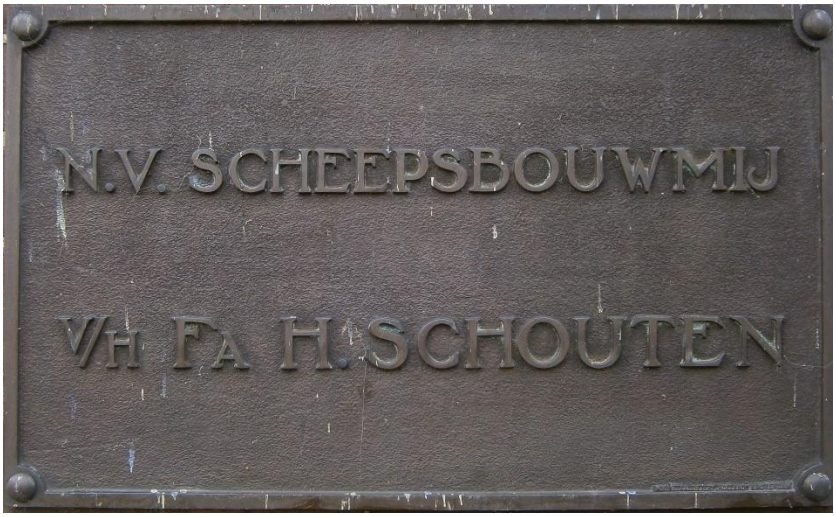

Object

Voormalige scheepswerf (Schoutenwerf)
Adres: Hellingstraat 30-32, 1398 AW Muiden (Gem. Gooise Meren)
Status: geen
Bouwjaar: 1908 (ijzerwerkloods, timmerwerkplaats, ketelhuis); 1922 (draaierij annex bankwerkerij); 1964 (lasloods)
Architect: C. v.d. Vlist, Bussum (verbouw ketelhuis, 1959); ingenieursbureau ir. C.H. Raats, Heemstede (lasloods, 1964)
Oorspronkelijke functie: scheepswerf
Huidige functie: geen
Aantal (onderzochte) gebouwen: 5
Bezocht: 21 september 2018

Uitgevoerd door:
De Onderste Steen, drs. M. Kruidenier
Broerdijk 15, 6523 GM Nijmegen

In opdracht van:
Erfgoedvereniging Heemschut
Nieuwezijds Kolk 28, 1012 PV Amsterdam

Met dank aan:
Historische Kring Stad Muiden

Ten geleide

De voormalige scheepswerf tussen de Vecht en de Hellingstraat ('Schoutenwerf') in Muiden werd in 1979 verkocht aan A. van der Vliet. Vanaf dat moment werden er geen nieuwe schepen meer gebouwd en diende de voormalige werf voor kleine reparaties en berging. Eind jaren tachtig van de twintigste eeuw besloot Van der Vliet het complex af te breken. De planvorming stuitte keer op keer op bezwaren, totdat in 2010 er een nieuw bestemmingsplan werd vastgesteld om woningbouw mogelijk te maken.
Momenteel bestaan er verregaande plannen voor de bouw van 52 luxe woningen op het terrein naar ontwerp van de architectenbureau's Rijnboutt en De Vries-Theunissen. In de nieuwbouwplannen is voor een groot deel van de huidige bebouwing geen plaats. Gezien de historische betekenis van de plek heeft Erfgoedvereniging Heemschut aan onderzoeks- en adviesbureau De Onderste Steen te Nijmegen gevraagd om voor deze bebouwing een waardestelling op te stellen.

Impressie van de nieuwbouwplannen op het terrein van de Schoutenwerf.

Opzet

Deze waardestelling is tot stand gekomen aan de hand van onderzoek ter plaatse (veldwerk), in combinatie met bronnenonderzoek (archieven, literatuur, etc.). Omdat de onderzoeker geen toegang had tot het terrein zelf, heeft er alleen onderzoek plaatsgehad vanaf de openbare weg; de werfbebouwing bleek evenwel aan alle zijden goed zichtbaar. Het interieur van de gebouwen is niet onderzocht.

Het rapport bevat achtereenvolgens:

-een korte beschrijving van (de historie van) het gebied en het complex
-een inventarisatie van de op het terrein aanwezige bebouwing
-een beschrijving van het exterieur van de te amoveren loodsen
-een waardering
-conclusies
-gebruikte bronnen / herkomst afbeeldingen
-bijlage 1: afbeeldingen

Om de cultuurhistorische waarde van dergelijke complexen te kunnen vaststellen, zijn in de loop der tijd diverse methoden ontwikkeld om een bepaalde mate van objectiviteit te waarborgen. De meest gehanteerde methode bestaat evenwel uit een reeks criteria, die de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (RCE) in 1991 heeft opgesteld ten behoeve van het Monumenten Selectie Project (MSP).[1] Deze criteria zijn nog altijd valide.

Het onderzoek is uitgevoerd door Michiel Kruidenier van architectuurhistorisch onderzoeks- en adviesbureau De Onderste Steen te Nijmegen. Een van de specialisaties van dit bureau betreft industrieel erfgoed uit de twintigste eeuw.

Nijmegen, oktober 2018

[1] Het MSP betrof een landelijke inventarisatie naar bouwkunst uit de periode 1850-1940. Zie: Rijksdienst voor de Monumentenzorg, *Handleiding selectie en registratie jongere stedebouw en bouwkunst (1850-1940)*, MSP-MRP, Zeist 1991.

Historie[2]

Muiden
Muiden is gelegen in de provincie Noord-Holland, zo'n 10 kilometer ten zuidoosten van Amsterdam. De kleine stad ontstond in de vroege middeleeuwen op de plek waar de Vecht uitmondde in de Zuiderzee, het huidige IJmeer. Alhoewel de stad enkele belangrijke bezienswaardigheden kent, zoals de gotische Sint-Nicolaaskerk, de vijftiende eeuwse vestingwerken en de Groote Zeesluis uit de zeventiende eeuw, dankt Muiden zijn bekendheid vooral aan het Muiderslot, dat eind dertiende eeuw werd gebouwd. Sinds de bouw van de Afsluitdijk en de aanleg van de rijksweg (de huidige A1), beide in de jaren dertig van de twintigste eeuw, leidt het stadje een wat sluimerend bestaan, dat vooral in de zomermaanden wordt aangedaan door de vele pleziervaart.

Scheepsbouw in Muiden
In 1621 werd de eerste scheepswerf in Muiden in bedrijf gesteld. Omstreeks 1630 waren er twee werven op de westwal van de Vecht. Op de kaart die Jacob Blaeu in 1632 maakte, zijn de werven op de westelijke oever, die tot dat moment nog redelijk onbebouwd was gebleven, duidelijk te zien, met enkele in reparatie of in aanbouw zijnde schepen.

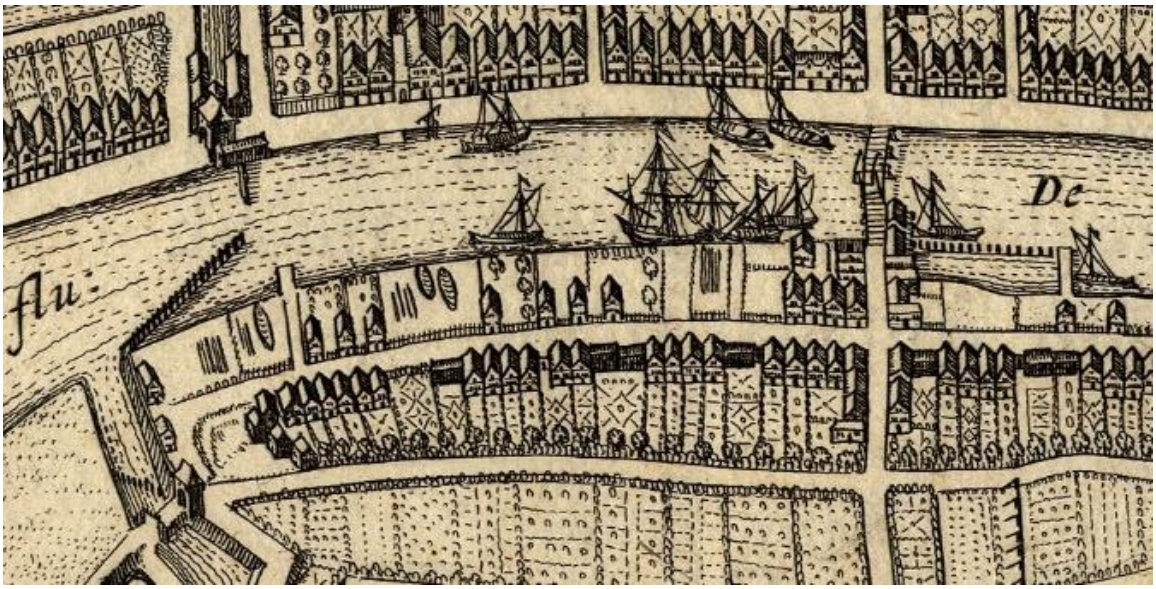

Kaart van M. Boxhorn, uit de Atlas van Jacob Blaeu, met links het noorden, 1632 (detail).

Door de Eerste Engelse Zeeoorlog (1652) kwam de vraag naar schepen goed op gang. In Muiden kwam een lijnbaan voor het benodigde touw, alsook een taanderij voor het bewerken van de zeilen. In dat jaar wordt er gesproken van drie werven, waar zeegaande schepen werden gebouwd.
Omstreeks 1800 waren er in Muiden 100 tot 130 mensen in de scheepsbouw werkzaam. Daarna ging het snel bergafwaarts. In 1819, waren er nog maar 18 mensen op de drie werven over. Vervolgens ging het in 1840 weer wat beter, want toen konden er 40 mensen in de scheepsbouw hun brood verdienen. De bloei duurde tot ongeveer 1850.

[2] De beschrijving van de historie van de scheepswerven is grotendeels gebaseerd op de artikelen van Kroon, G.

De familie Schouten

Wanneer men de kadastrale kaarten uit 1824 van Muiden vergelijkt met kaarten uit omstreeks 1850 ziet men nauwelijks verschil. Het voert in dit kader te ver om alle in Muiden aanwezige scheepswerven en hun opeenvolgende eigenaren te bespreken, maar wat opvalt is dat alle werven aan de Hellingstraat in de loop van de negentiende / begin twintigste eeuw in handen komen van één eigenaar: de familie Schouten.

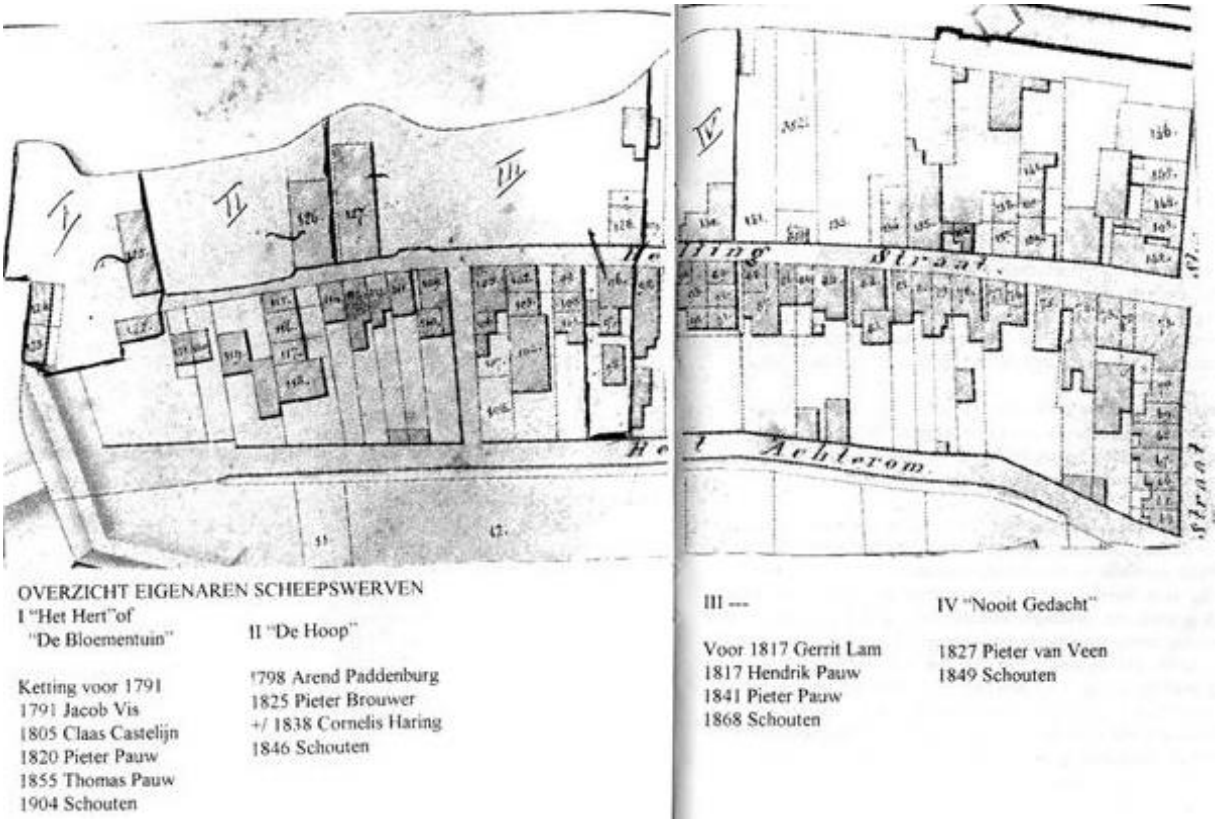

Kaart met een overzicht van de eigenaren van de werven aan de Hellingstraat in de 18de en 19de eeuw.

In 1844 kocht de uit Gouda afkomstige Jacob Schouten (1795-1867) scheepswerf De Hoop. Op 30 september 1847 brandde De Hoop tot de grond toe af. Jacob Schouten liet van het verzekeringsgeld de werf herbouwen. In 1849 kocht Jacob Schouten ook de stilliggende scheepswerf Nooitgedacht. In 1867 – vlak voor zijn dood – werden de beide werven overgedaan aan zoon Hendri(c)k (1827-1894), die daarop, in 1868, ook de tussengelegen scheepswerf van Pieter Pauw aankocht.

Hendrik profiteerde van een landelijke opleving in de scheepsbouw. De werf draaide volop met de bouw van vissersschepen, pramen, tjalken en zandbakken. De werkgelegenheid bij Schouten was van groot belang voor Muiden. Er was geregeld werk voor 35 á 40 scheepsbouwers. Hendrik had een goede band met zijn personeel en verzorgde huisvesting tegen een minimale prijs. In een steegje bij de werven stonden drie of vier arbeiderswoningen, die hij verhuurde voor vijftig cent per week.[3] In 1887 kreeg Schouten toestemming om twaalf woningen te bouwen aan het einde van de Weesperstraat, waar ooit ook enkele scheepswerven waren. Van deze woningen, in de volksmond 'De Twaalf

[3] Deze huisjes zijn rond de Tweede Wereldoorlog afgebroken.

Apostelen' genoemd, zijn er na een brand in 1970 nog negen over. In een van de gevels zijn gevelstenen geplaatst met de naam Schouten.

Gevelsteen in de gevel van het kantoor van de voormalige firma Schouten, waarschijnlijk afkomstig van een van de oudere werven.

Hendrik Schouten overleed op 13 januari 1894. Het was toen een slechte tijd voor de scheepsbouw. Volgens een gemeentelijk verslag uit de jaren negentig van de negentiende eeuw waren er in 1892 drie werven in Muiden: die van Hendrik Schouten, Thomas Pauw en een klein werfje van K. Groen in de Weesperstraat. In dat jaar was er slechts één aak gebouwd, in 1893 slechts één botter en in 1894 op twee werven (die van Pauw was inmiddels gesloten) niets, evenals in 1895 en 1896.

Zonen Jan Machiel en Cornelis Adrianus Schouten (1879-1938) zetten de werf voort in 1895, maar al in 1898 hield Jan Machiel het voor gezien. Hij verkocht zijn aandeel in de werf en vertrok naar Den Haag. Cornelis Adrianus was toen de enige directeur. Er was nog steeds weinig werk: geen nieuwbouw, wel wat reparatie. Na 1900 was er nog maar één werf over; die van Schouten. Ook Groens werf was gesloten.

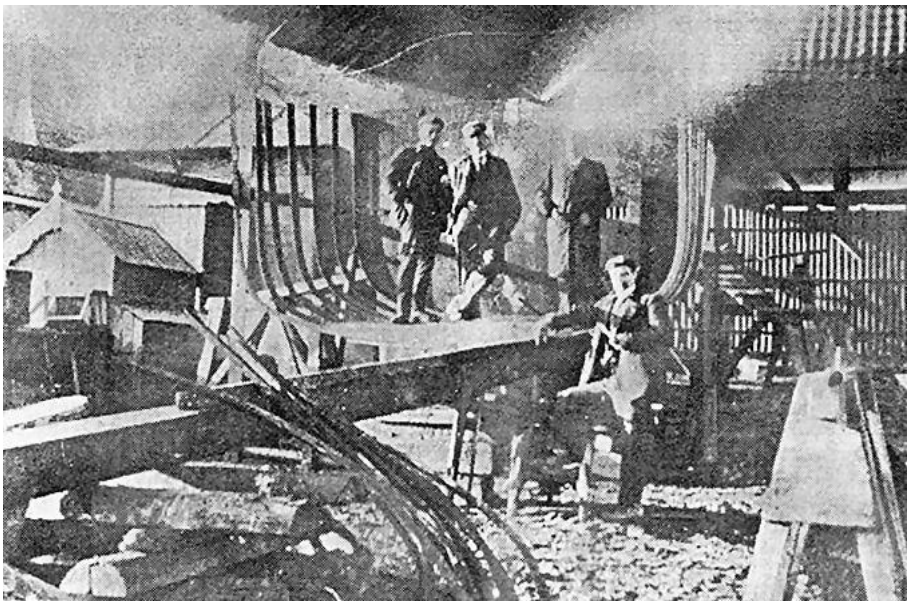

Werkplaats van Schouten, omstreeks 1900. De foto is genomen onder de halfronde overkapping, die stond op de plek waar in de jaren zestig de grote lasloods zou verrijzen.

Hendrik bouwde tot zijn dood geen ijzeren schepen, alleen houten vaartuigen. Zijn opvolgers deden dat wel, maar mondjesmaat. Na 1900 werden er praktisch geen houten schepen meer gebouwd. Men ging geheel op ijzer over, voorzien van een Deutzmotor. Het personeel moest omgeschoold worden en het machinepark aangepast. In 1901 kreeg de werf vergunning voor het plaatsen van een stoommachine, die door middel van riemoverbrengingen een knipmachine, een boormachine, een slijpsteen en een houtzaagmachine aandreef in een nieuw gebouwde loods naast de toenmalige smederij.[4] Kortom, de familie Schouten ging met zijn tijd mee. Ook de firmanaam veranderde: op 27 april 1903 werd de 'N.V. Scheepsbouwmij. V/h Fa. H. Schouten' opgericht.

De eerste geheel stalen botter in Nederland, gebouwd in 1906 op de werf van Schouten.

Cornelis Adrianus werd opgevolgd door zijn jongste broer, de in 1879 geboren Adrianus Cornelis Schouten. Adrianus ging voortvarend aan het werk. In 1904 werd de oude scheepswerf van Thomas Pauw, genaamd 'Het Hert', aangekocht, waarmee alle voormalige werven aan de Hellingstraat nu in bezit waren van de familie Schouten.

Het ging de werf voor de wind. In 1913 werden er 34 schepen gebouwd. Ook gedurende de Eerste Wereldoorlog kon er vrijwel onbeperkt gewerkt worden. Pas in 1929 nam de productie af en deed de crisis ook in de scheepsbouw zijn intrede. De werfbezetting, de personeelsbezetting en de financiële resultaten liepen terug.
Niet alleen de economische crisis speelde de Muider scheepsbouw parten. Door de aanleg van de Afsluitdijk was Muiden vanaf 1932 geen zeehaven meer, maar een haven voor de binnenvaart. De nieuwe directeur A.C. Storms gooide in 1933 het roer dan ook gedeeltelijk om. Er werd in dat jaar een grote ijzeren loods gebouwd voor de berging van luxe jachten. Hierin werd een 100 meter lange hellingbaan aangelegd met drie hellingkarren, teneinde scheepsreparaties te kunnen verrichten.

1940-heden

In de jaren veertig was vooral de periode van de bezetting een moeilijke tijd. Net als in de overige industrie leed de scheepsbouw onder het gebrek aan grondstoffen. In de hongerwinter was er geen stroom meer en het werken met machines kwam tot stilstand.

[4] De stoommachine kwam er waarschijnlijk pas in 1908, toen ook de ijzerwerkloods werd gebouwd.

Daarnaast was de gedwongen tewerkstelling van werknemers in Duitsland een ernstige aanslag op de bedrijfsvoering.
In de jaren na de Tweede Wereldoorlog profiteerde ook de scheepswerven van de wederopbouw. Bij Schouten was weer werk. Er werden onder andere sleepboten en duwbakken gebouwd. Inmiddels had de Schoutenwerf ook concurrentie gekregen. Aan de Westzeedijk waren omstreeks 1936 twee nieuwe werven ontstaan: jachtwerf IJsselmeer van de gebroeders Dolman (nu: Lengers Yachts) en de werf van de gebroeders Jan en Lammert Kok (later Dufour, nu: Jachtservice Muiden).

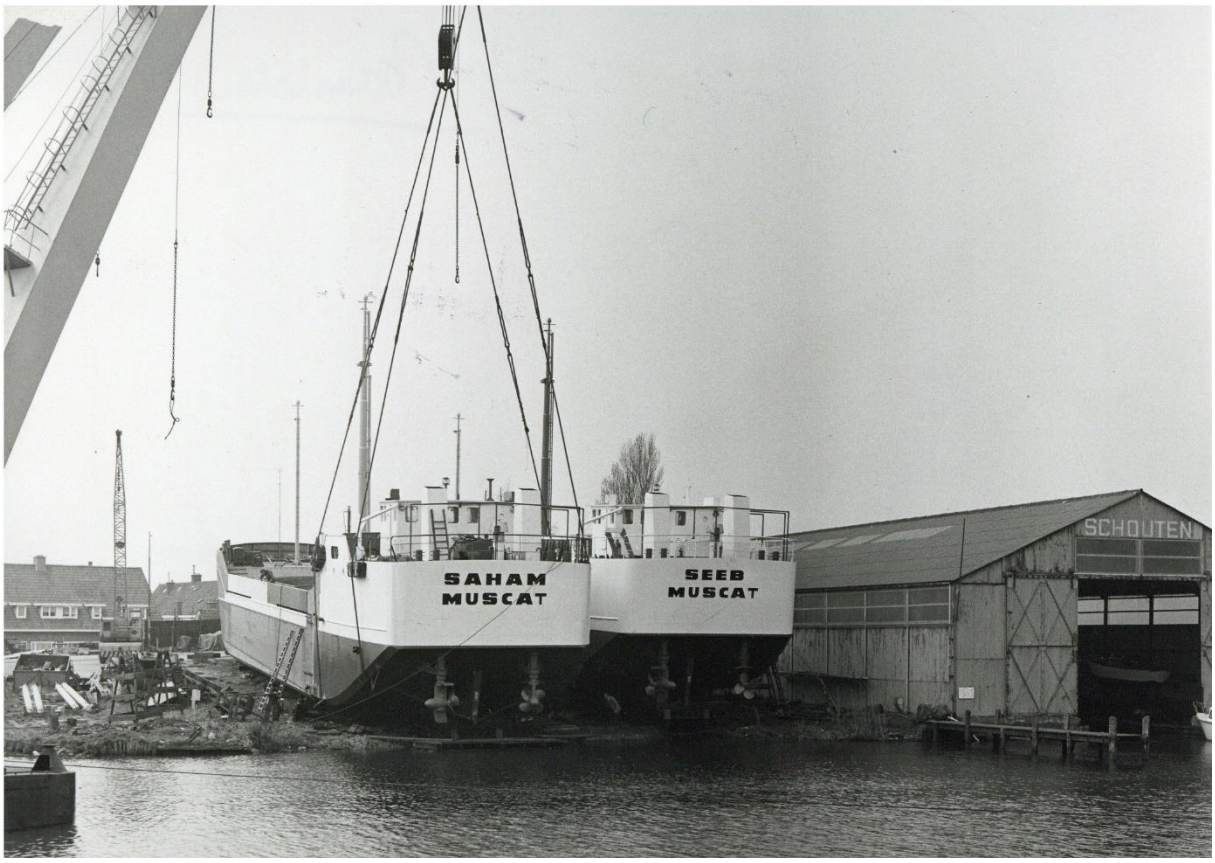

Scheepswerf Schouten, 1974.

Eind jaren zeventig kwam de klad in de scheepsbouw. Ook de scheepsbouw in Muiden kwam na bijna drieënhalve eeuw ten einde. Schouten werd in 1979 verkocht aan A. van der Vliet uit Muiden. Er werden geen nieuwe schepen meer gebouwd; er was alleen nog wat reparatiewerk en berging, totdat ook dat eindigde.
Van der Vliet besloot eind jaren tachtig het hele complex te slopen, inclusief de bij de werf behorende woningen in de Hellingstraat. De laatste bewoners verlieten de woningen in 1989 en 1996. Zijn nieuwbouwplannen stuitten echter keer op keer op weerstand, waardoor de woningen pas in oktober 2006 werden afgebroken. Voor het werfterrein zelf zijn uitgewerkte plannen voor woningbouw.

De bebouwing

Op de verschillende werven aan de Hellingstraat, die uiteindelijk allemaal opgingen in de Schoutenwerf, hebben verscheidene loodsen, huizen en andersoortige bebouwing gestaan. Er bestaat een plattegrond waarop alle bebouwing die tot stand is gekomen in de periode 1844-1944 staat ingetekend.

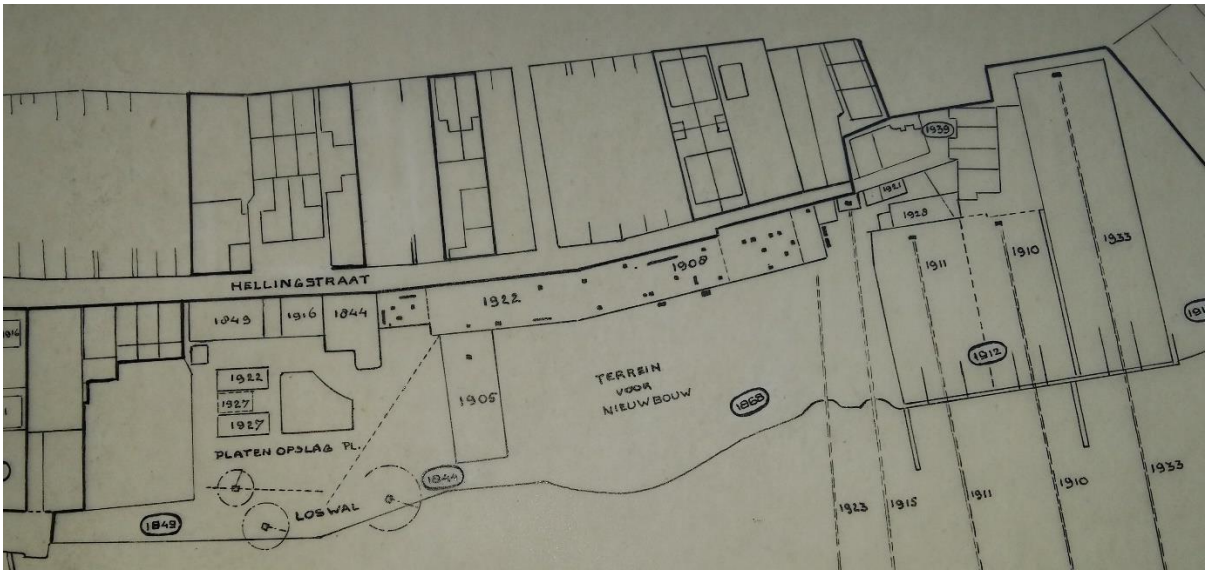

Plattegrond van de Schoutenwerf.

Wanneer we deze plattegrond vergelijken met een beschrijving van de situatie in de jaren vijftig van de twintigste eeuw, komen we tot de volgende opsomming (van links naar rechts):

-Woonhuis van de werkmeester
-Een paar arbeiderswoningen
-Magazijn (1849)
-Poortgebouw annex kantoor (1916). Tevens hoofdingang met tekenkamer erboven.
-Woonhuis van de directeur (1844)
-Draaierij en bankwerkerij (1922)
-Lange ijzerwerkloods met twee smidsvuren (1908)
-Timmerwinkel
-Dieselhok / ketelhuis

Aan de Vechtzijde bevonden zich rechts twee houten loodsen (1910 en 1911) en een stalen loods (1933). Deze loodsen werden in hoofdzaak gebruikt voor winterberging en reparaties. Elke loods had een karhelling. Buiten naast de eerste houten loods bevonden zich nog twee karhellingen, die ook op de plattegrond staan ingetekend (1915 en 1923).

Tussen de draaierij en de Vecht stond een overkapping (1905) waaronder de scheepsplaten met hamers op vorm geslagen werden. Op de plaats van de overkapping staat nu een grote lasloods. Verder stond op het voorste gedeelte van de werf (links) nog een loodsje voor de schilders.

De Hellingstraat gezien vanuit het noorden, met van links naar rechts het woonhuis van de directeur (1844), het hogere poortgebouw (1916) en het magazijn (1849).

Scheepswerf Schouten met de gebogen overkapping en rechts de twee houten loodsen. Prentbriefkaart, ca. 1920.

Eind jaren vijftig kwam er een kraanbaan met een torenkraan en een langshelling voor nieuwe schepen. Begin jaren zestig werden de twee houten winterbergingen uit 1910-1911 afgebroken en werden er twee zware karhellingen gebouwd. In 1964 werd op de plaats van de overkapping een grote scheepsbouw- en lasloods gebouwd, met in de bovenhoek van de loods een kantine.

Beschrijving

Van de bebouwing aan de Hellingstraat is het woonhuis van de werkmeester inmiddels afgebroken. Het blok met arbeiderswoningen is grotendeels verbouwd en behoort niet meer tot het terrein van Schouten. Volgens de nieuwbouwplannen voor het Schoutenterrein blijven het witte magazijngebouw (1849), het poortgebouw annex kantoor (1916) en de voormalige directeurswoning (1844) behouden; zij worden hier dan ook niet verder behandeld. Dit geldt echter niet voor de langgerekte loodsen aan de Hellingstraat uit 1908 / 1922: de draaierij annex bankwerkerij, de ijzerwerkloods en de timmerwerkplaats welke op de nominatie staan om (grotendeels) afgebroken te worden. Hetzelfde geldt ook voor de later gebouwde lasloods aan de Vechtzijde.

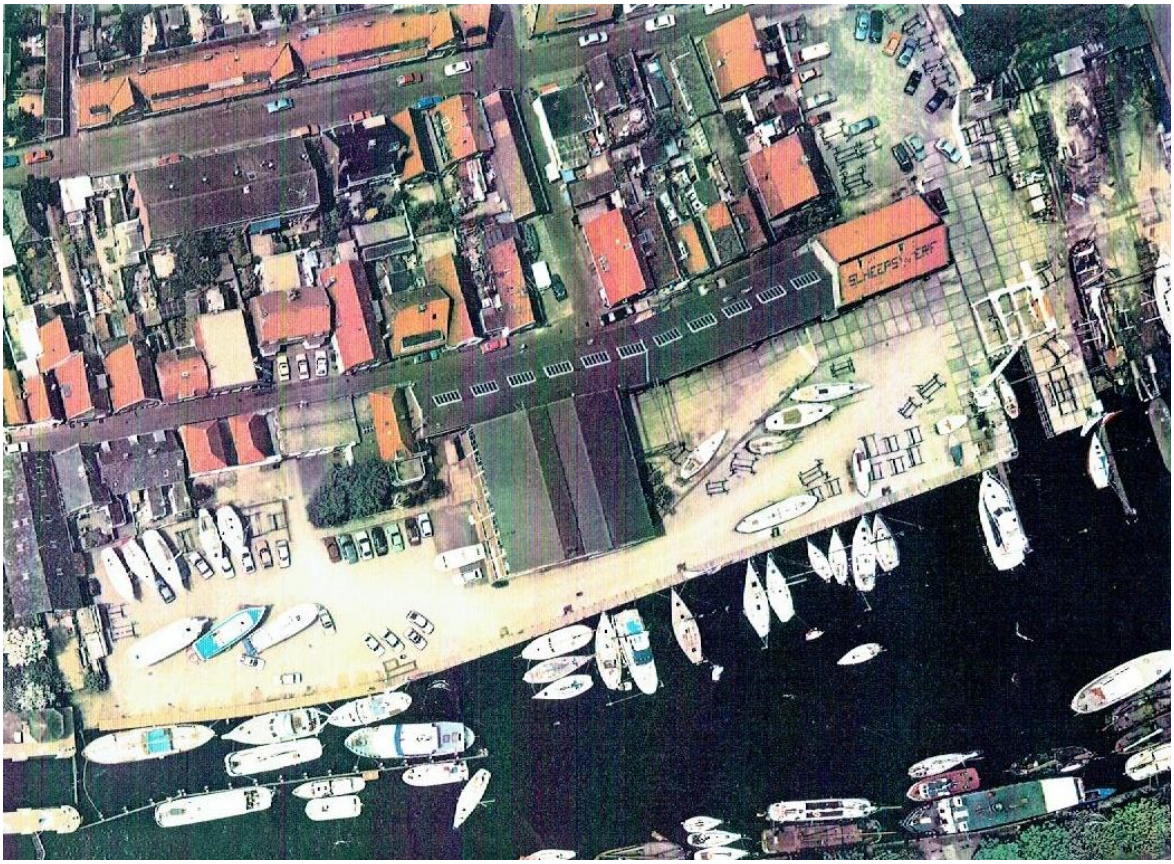

Luchtfoto van de Schoutenwerf, met duidelijk zichtbaar de langgerekte draaierij/bankwerkerij en ijzerwerkloods aan de Hellingstraat (donkere dak), de daarnaast gelegen timmerwerkplaats (rode dak met de tekst 'SCHEEPSWERF') en de grote lasloods tussen de bebouwing aan de Hellingstraat en de Vecht.

IJzerwerkloods, timmerwerkplaats en ketelhuis (1908) (afb.1-6)
De ijzerwerkloods is een langgerekt gebouw, evenwijdig aan de Hellingstraat. De bakstenen loods telt een bouwlaag met een zadeldak, waarvan de nok evenwijdig met de straat loopt. In de gevel aan de straatzijde zijn zeven vensters aangebracht met erboven een gebogen toog in geel en rood metselwerk (afb 3). De onderdorpel is uitgevoerd in rode steen. De vensters zijn voorzien van een stalen roedenverdeling (5 x 6). Langs de bovenrand van de gevel zijn uitstekende bakstenen klossen aangebracht, waar ooit de dakgoot op rustte. Het gehele dak is vervangen door een nieuwe, stalen constructie met asbest golfplaten en pvc goten. De acht vensters en de twee deuren in de gevel aan de Vechtzijde zijn alle oorspronkelijk (afb.4).

De ijzerwerkloods met rechts de timmerwerkplaats, omstreeks 1915. De draaierij annex bankwerkerij zou in 1922 gebouwd worden op de plek links, waar op de foto nog een hogere loods te zien is.

Op een van de weinige interieurfoto's die beschikbaar zijn is te zien dat het dak van de ijzerwerkloods is vervangen.

De timmerwerkplaats ligt ten noorden van de ijzerwerkloods; beide loodsen zijn waarschijnlijk gelijktijdig gebouwd; de timmerwerkplaats is korter, breder en hoger dan de ijzerloods, maar heeft dezelfde vensters en detaillering met gekleurde ontlastingsbogen, roedeverdeling en gootklossen.
Het dak van de timmerwerkplaats is gedekt met rode pannen, waarin de tekst 'SCHEEPSWERF' is aangebracht. In de zuidgevel bevindt zich een dichtgezet venster, de westgevel heeft vijf vensters en in de oostgevel bevinden zich drie vensters en twee deuren (afb.5-6). In de kopse gevel aan de noordzijde bevinden zich eveneens enkele vensters en deuren. Tevens is er aan deze zijde een klein vierkante aanbouw geplaatst. Deze uitbouw diende waarschijnlijk oorspronkelijk als ketelhuis en daarna als dieselopslag. Ook stond er ooit een compressor met een grote persluchttank, die voor de luchtdruk zorgde voor de kracht van klinkhamers en ander luchtgereedschap. Het ketelhuis werd in 1959 verbouwd tot hoogspanningsgebouw naar ontwerp van C. v.d. Vlist uit Bussum, waarbij het schuine dak werd rechtgetrokken en de deur en vensters werden dichtgezet.

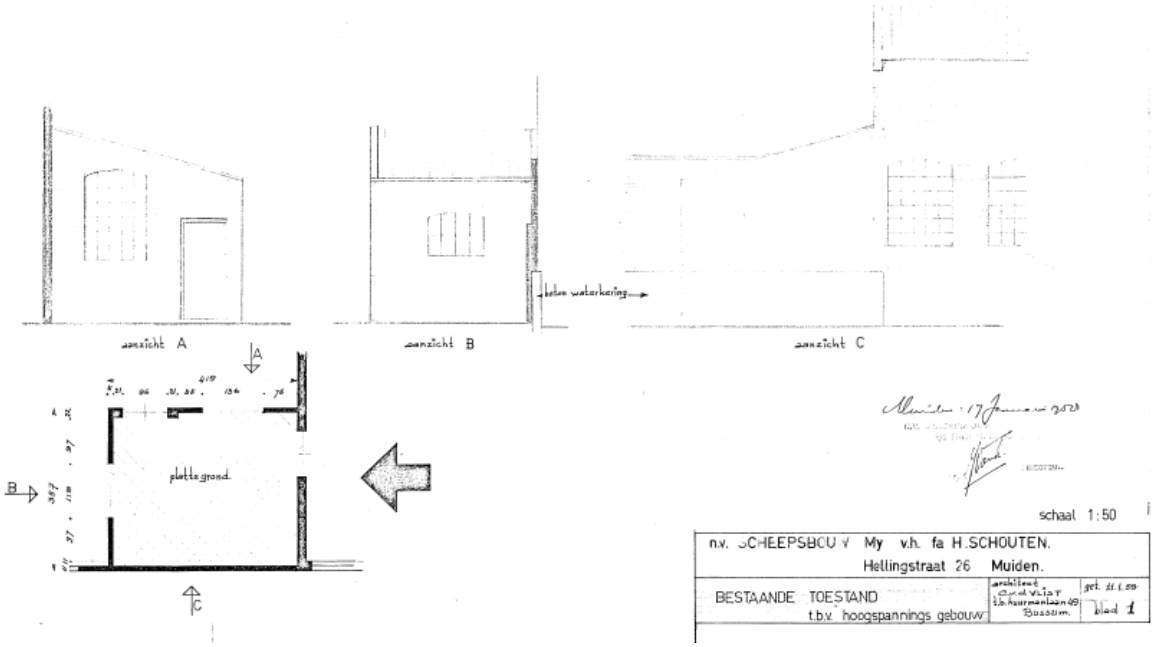

Tekening van de bestaande toestand van de noordelijke aanbouw, 1959.

Draaierij annex bankwerkerij (1922) (afb.7-9)
De ijzerwerkloods is in 1922 in gelijke vorm en soortgelijk materiaal aan de zuidzijde uitgebreid met een draaierij annex bankwerkerij. De overgang tussen de beide gebouwonderdelen is te zien aan een knik die de gevel maakt. Verder is de gevel aan de straatzijde voorzien van muurankers en liggen de vensters dichter op elkaar (afb.7). Van links naar rechts zijn in de gevel aangebracht: een niet oorspronkelijke, grote inrijdeur (ter hoogte van de Stadssteeg, afb.8), negen vensters, een ijzeren draaideur (afb.9) en zes vensters. Het zuidelijke deel van de gevel is voorzien van een gecementeerde plint. Over de oorspronkelijkheid van de dakconstructie is niets bekend.

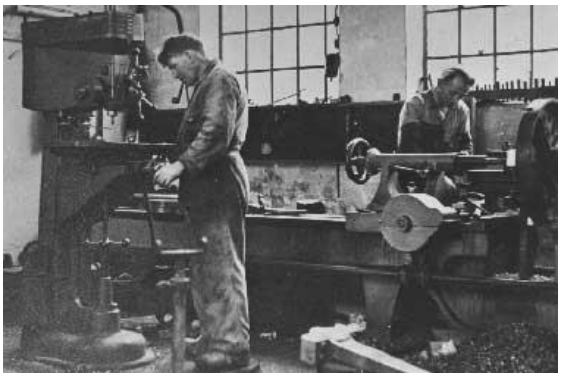

Een van de weinige interieurfoto's van de werf. Hier zicht op de draaierij annex bankwerkerij.

Lasloods (1964) (afb.10-11)
Haaks tegen gevel van de draaierij aan de Vechtzijde, op de plek waar tot die tijd de halfronde overkapping uit 1905 stond, werd in 1964 een lasloods gebouwd naar ontwerp van ingenieursbureau ir. C.H. Raats uit Heemstede.
De lasloods heeft een nagenoeg vierkante plattegrond. De loods bestaat uit een stalen constructie, die is dichtgezet met bakstenen en glazen vlakken. Het dak bestaat uit twee evenwijdig lopende zadeldaken. De voorgevel (Vechtzijde) heeft een opvallende gevelindeling met drie hooggeplaatste vensterpartijen en twee met hout bekleedde geveltoppen.

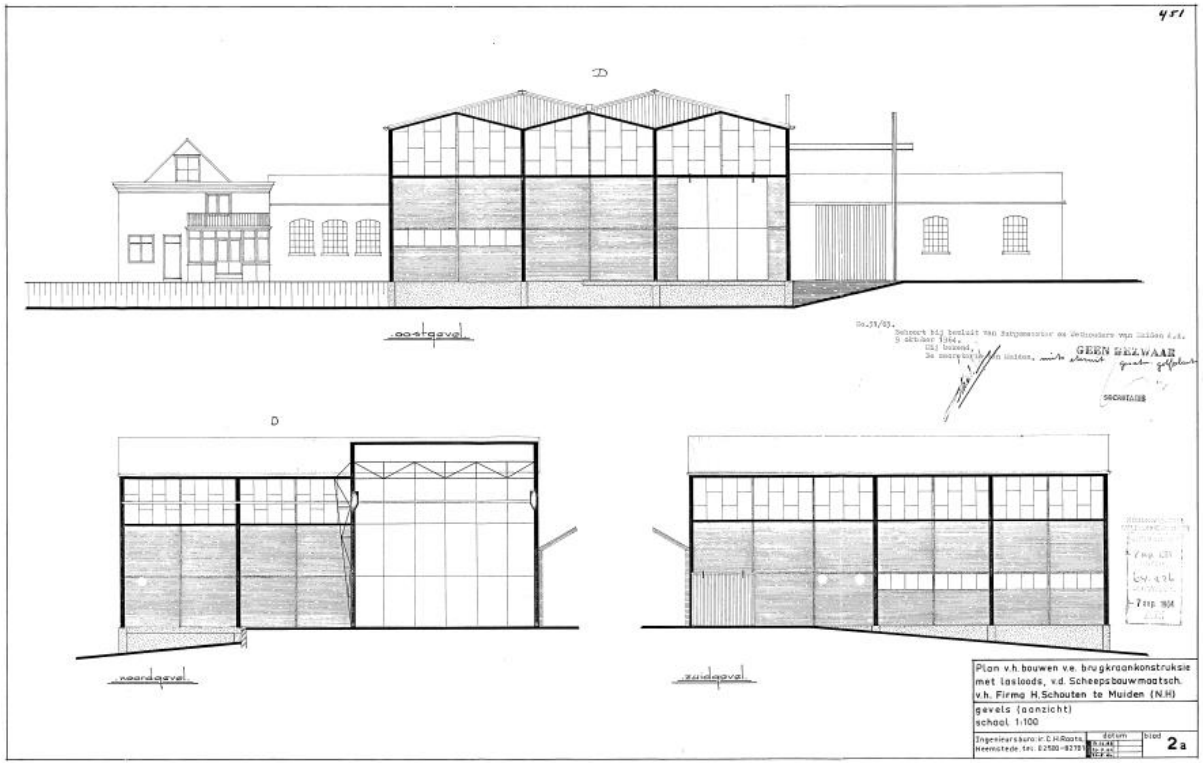

Bouwtekening, 1964.

Scheepshellingen (ca.1960) (afb.2)
Eind jaren vijftig kwam er een kraanbaan met een torenkraan en een langshelling voor nieuwe schepen. Alhoewel de torenkraan niet meer bestaat, is de langshelling, ten noorden van de lasloods, nog aanwezig.
De twee nog aanwezige karhellingen aan de noordzijde van het terrein dateren uit begin jaren zestig.

Waardering

De gebouwen/objecten van de voormalige scheepswerf Schouten aan de Hellingstraat 30-32 te Muiden kunnen vanuit verschillende invalshoeken gewaardeerd worden: stedenbouwkundig, architectuurhistorisch en cultuurhistorisch. De belangrijkste waarde van de gebouwen/objecten ligt in de **cultuurhistorie**. Scheepswerf Schouten was de laatste (en grootste) nog in gebruik zijnde werf van de havenstad Muiden en is daarmee van invloed geweest op de historie en ontwikkeling van de stad. De huidige gebouwen vertellen samen het verhaal van meer dan 150 jaar scheepvaartgeschiedenis.

Alhoewel alle aanwezige gebouwen van de werf gezien kunnen worden als onderdeel van een historisch gegroeid complex (**ensemblewaarde**), hebben de gebouwen ook een afzonderlijke waarde. De draaierij annex bankwerkerij, de ijzerwerkloods en de timmerwerkplaats zijn in grote mate bepalend voor de sfeer, het karakter en de uitstraling van de Hellingstraat. De grote lasloods daarentegen domineert het havenbeeld aan de Vechtzijde, en kan gezien worden als een moderne tegenhanger van het Muiderslot. Met uitzondering van het ketelhuis vertegenwoordigen de hier genoemde loodsen dan ook een grote **stedenbouwkundige waarde**.

Vanuit **architectuurhistorisch** oogpunt zijn de ijzerwerkloods en de timmerwerkplaats landelijk gezien niet uniek, maar voor Muiden wel: er zijn binnen Muiden geen andere voorbeelden van dit gebouwtype uit deze periode bekend. De gebouwen zijn op zorgvuldige wijze ontworpen in een voor die tijd (rond 1900) gangbare stijl met gangbare materialen. De later aangebouwde draaierij annex bankwerkerij (1922) sluit hier naadloos op aan. Hetzelfde geldt voor de grote lasloods aan de Vechtzijde, al is de vormgeving en het materiaalgebruik van mindere kwaliteit. Dit gebouw wordt architectuurhistorisch dan ook lager gewaardeerd.

Wat betreft de **gaafheid** kan tot slot opgemerkt worden dat de hier genoemde gebouwen in oorspronkelijke toestand verkeren. Alleen het kleine ketelhuis aan de noordzijde van de timmerwerkplaats is in 1959 grondig verbouwd. De gevelindelingen van de draaierij annex bankwerkerij, de ijzerwerkloods, de timmerwerkplaats en de lasloods zijn nagenoeg ongewijzigd. De ijzeren vensters zijn bijna overal nog aanwezig, evenals het merendeel van de oorspronkelijke deuren. Een grote aantasting is het vernieuwde dak van de ijzerwerkloods, en mogelijk ook dat van de draaierij annex bankwerkerij.

Conclusies

Naar aanleiding van het bovenstaande - en gelet op de cultuurhistorische, architectuurhistorische en stedenbouwkundige waarden - wordt geadviseerd om:

-de ijzerwerkloods (1908), de timmerwerkplaats (1908) en de draaierij annex bankwerkerij (1922) aan te wijzen als gemeentelijk monument;
-(delen van) de hellingbaan (jaren vijftig), de karhellingen (jaren zestig) en de lasloods (1964) waar mogelijk te integreren in de nieuwbouwplannen, als zijnde van cultuurhistorisch belang;
-onderzoek te (laten) verrichten naar de monumentale waarde van de andere gebouwen van de voormalige Schoutenwerf aan de Hellingstraat, te weten: het magazijngebouw (1849), het poortgebouw annex kantoor (1916) en de voormalige directeurswoning (1844).

Gebruikte bronnen

Archieven
-Archief Historische Kring Stad Muiden, Muiden
-Bouwdossiers Gemeente Gooise Meren, Bussum
-Gemeentearchief Gooise Meren, Naarden (via: www.gooienvechthistorisch.nl)
-Noord-Hollands Archief, Haarlem (beeldbank)
-Streekarchief Gooi- en Vechtstreek, Hilversum (via: www.gooienvechthistorisch.nl)

Literatuur
-Diest, Van, 'De scheepsbouwfamilie Pauw', in: *Villa Amuda*, *Verenigingsblad van de Historische Kring Muiden*, oktober 1999, jrg.13, nr.48, p.4-19.
-Diest, B. van, *De kroniek van een Muider ondernemer. De familie Schouten en haar scheepswerf*, uitgave ter gelegenheid van de Open Monumentendag 2002 door de Historische Kring Stad Muiden.
-H., J. v.d. en F. de Wit, 'De geschiedenis van scheepswerf Schouten', in: *Villa Amuda. Verenigingsblad van de Historische Kring Muiden*, juni 2010, jrg.21, nr.89, p.4-14.
-Honders, J., J. Smit, e.a., *Dorpen in Nederland. Een toeristische gids naar meer dan 250 historische dorpen en stadjes*, Amsterdam/Brussel 1985.
-Kroon, G., 'Scheepsbouw in Muiden door de eeuwen heen. 1621-1868', in: *De Sluiz*, afl.156, gepubliceerd op: http://www.ham-muiden.nl.
-Kroon, G., 'Scheepsbouw in Muiden, deel 2 (1868-1979)', in: *De Sluiz*, afl.157, gepubliceerd op: http://www.ham-muiden.nl.
-Kuiper, H.H. en S.F.G. Teunisse, *Scheepsbouw*, in de PIE-rapportenreeks, deel 38, Amsterdam 2000.

Websites
www.architectenburo-devries-theunissen.nl
www.dewerfbijdesluisinmuiden.nl
www.ham-muiden.nl
www.hksm.nl
www.rijnboutt.nl

Herkomst afbeeldingen

Omslag, p.2, p.11 (b) en p.21 t/m 24	De Onderste Steen/M. Kruidenier, Nijmegen
p.3, p.11 (o), p.13 (o) en p.20	Diverse internetbronnen
p.5 en p.9	Streekarchief Gooi- en Vechtstreek, Hilversum
p.6	*Villa Amuda*, oktober 1999, jrg.13, nr.46, p.18.
p.7 (b)	G. Kroon, 1990
p.7 (o), p.12, p.13 (b) en p.14 (o)	Historische Kring Stad Muiden
p.8	*De Prins*, mei 1906.
p.10	Gemeentearchief Gooise Meren, Naarden
p.14 (b) en p.15	Bouwdossiers Gemeente Gooise Meren, Bussum

Bijlage 1: afbeeldingen

Afb.1. Overzicht van de werf, met van links naar rechts de lasloods, de ijzerwerkloods, de timmerwerkplaats en het ketelhuis.

Afb.2. Langshelling, met op de achtergrond de ijzerwerkloods en de timmerwerkplaats.

IJzerwerkloods

Afb.3. Gevel aan de Hellingstraat, met duidelijk zichtbaar de gootklossen.

Afb.4. Gevel aan de Vechtzijde, met links de draaierij en rechts de timmerwerkplaats.

Timmerwerkplaats

Afb.5. Gevel aan de Hellingstraat.

Afb.6. Gevel aan de Vechtzijde, met rechts het voormalige ketelhuis.

Draaierij annex bankwerkerij

Afb.7. Gevel aan de Hellingstraat, met rechts de voormalige directeurswoning en links, na de knik, de ijzerwerkloods en de topgevel van de timmerloods.

Afb.8. Niet-oorspronkelijke inrijdeur ter hoogte van de Stadssteeg.

Afb.9. IJzeren deur.

Lasloods

Afb.10. Zuidoostzijde.

Afb.11. Noordoostzijde.